

Національний університет
водного господарства та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра державного управління, документознавства та інформаційної діяльності

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О. А. Лагоднюк
„_____” _____ 2019 р.

06-14-106

Національний університет
водного господарства
та природокористування

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД
SYSTEMAL ANALYSIS OF INFORMATION PROCESSES

спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування» за освітньо-професійною програмою «Місцеве самоврядування». Заочна форма навчання»

specialty 281 «Public management and administration» on the educationally-professional program "Local self-government". In absentia form of studies"

Национальный университет
та природокористування

Робоча програма навчальної дисципліни «Організація діяльності територіальних громад» для студентів заочної форми навчання спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» освітньо-професійної програми «Міське самоврядування» другого (магістерського) рівня підготовки – Рівне: НУВГП, 2019. – 21 с.

Розробник: Шанюк Володимир Іванович, кандидат філологічних наук, доцент кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності НУВГП

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності

Протокол № 2 від «27» вересня 2019 р.

Зав. каф. кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності _____ (І.Л. Сазонець)

Керівник групи забезпечення спеціальності _____ (І.Л. Сазонець)

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІЕМ

Протокол від «10» жовтня 2019 року № 1

Голова науково-методичної ради з якості ННІ

Н.Е. Ковшун

Вступ

Робоча програма обов'язкової навчальної дисципліни «Організація діяльності територіальних громад» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» зі спеціалізацією «Міське самоврядування» та базується на загальних положеннях Законів України «Про міське самоврядування», «Про статус депутатів місцевих рад», «Про службу в органах місцевого самоврядування» тощо. Уся інформація ґрунтується на новітньому законодавстві України про міське самоврядування

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна пов'язана із правом в публічному управлінні, економікою і врядуванням, формуванням регіонального бюджету, аналізом соціально-економічного розвитку регіону, публічним адмініструванням тощо.

Вимоги до знань та умінь визначаються галузевими стандартами вищої освіти України.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є ознайомлення з основними віхами виникнення і становлення місцевого самоврядування як основою формування демократичного суспільства.

Анотація

Навчальна програма дисципліни «Організація діяльності територіальних громад» розроблена відповідно до структури та змісту підручників та посібників, які рекомендовано для студентів вищих учбових закладів технічного, економічного, гуманітарного напрямків. Курс посідає важливе місце в загальній структурно-логічній схемі підготовки магістра. Він належить до циклу гуманітарних дисциплін, пов'язаних з вивченням особливостей функціонування і розвитку особистості, а також спрямований на формування знань і умінь будувати відносини у діловій та повсякденній сферах життя. Дисципліна «Організація діяльності територіальних громад» є базовим курсом даного циклу, який вчить студентів розуміти факти та закономірності суспільних явищ демократичного суспільства. Вивчення теоретичного матеріалу супроводжується практичними заняттями, роздавальним та відео матеріалом до етапів створення територіальних громад.

У Конституції України 1996 року вперше за новітніх часів на конституційному рівні проголошено, що «в Україні визнається і гарантується міське самоврядування» (ст. 7) і закріплено поняття місцевого самоврядування, яке визначається як право територіальної громади - жителів села чи добровільного об'єднання в сільську громаду жителів кількох сіл, селищ та міста - самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України (ст. 140). Нині в Україні на стадії становлення і

формування перебуває самостійна навчальна дисципліна, наука, галузь законодавства і напрям практичної діяльності - місцеве самоврядування. На даний час ОТГ охопили близько 30% місцевих сільських громад України, що само по собі засвідчує актуальність даної проблеми.

Ключові слова: віче, Магдебурзьке право, земства, вибори, демократія, законодавча база, психічні явища, особистість, відносини.

Abstract

On-line tutorial of discipline "Organization of activity of territorial communities" is worked out in accordance with a structure and maintenance of train aids, which are recommended for the students of higher educational establishments technical, economic, humanitarian directions. A course occupies an important place in the general structurally-logical chart of preparation of master's degree. He belongs to the cycle of humanitarian disciplines, related to the study of features of functioning and development of personality, and also sent to forming of knowledge and abilities to build relations in the business and everyday spheres of life. Discipline "Organization of activity of territorial communities" is the base course of this cycle, which teaches students to understand facts and conformities to law of the public phenomena of democratic society. The study of theoretical material is accompanied by practical employments, distributing and video by material to the stages of creation of territorial communities.

In Constitution of Ukraine of 1996 first at the newest times at constitutional level proclaimed, that "in Ukraine is acknowledged and guaranteed local self-government" (century 7) and the concept of local self-government, which is determined as a right for territorial society - habitants of village or voluntarily association in rural community of habitants of a few villages, settlements and city, is envisaged - independently to decide the question of local value within the limits of Constitution and laws to Ukraine (century 140). Presently in Ukraine on the stage of becoming and forming there is independent educational discipline, science, industry of legislation and direction of practical activity is local self-government. On this time ITK overcame close 30% of local rural communities of Ukraine.

Keywords: veche, Magdeburg law, right, zemstvos, elections, democracy, legislative base, psychical phenomena, personality, relations.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування» Спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування» Спеціалізація «Місьцеве самоврядування»	Нормативна
Модулів – 1		Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		5 курс
Загальна кількість годин – 150		Семестр
		2
Тижневих годин для заочної форми навчання: аудиторних 5 Самостійної роботи студента 12		Рівень вищої освіти: Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)
	2	
	Практичні, семінарські	
	10	
	Самостійна робота	
	138 год.	
Вид контролю:		
Екзамен		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи для заочної форми навчання становить (на даний час денна форма відсутня)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є: формування необхідних у подальшій роботі правовика знання у сфері законодавства України та міжнародного права у сфері місцевого самоврядування, проаналізувати стан сучасного інформаційного законодавства, шляхи удосконалення правової бази діяльності засобів масової інформації про самоврядування. Увага студентів зосереджується на інформації як об'єкті правовідносин та ознайомленні з основними напрямками, ідеями і проблемами органів місцевого самоврядування та шляхів самоорганізації населення:

- навчитися користуватись основними управлінськими формами та методами, необхідними для розв'язання завдань місцевого та регіонального рівнів;
- ознайомитись з міжнародним досвідом у галузі місцевого самоврядування.

Завдання навчальної дисципліни: ознайомити студентів з розділом XI Конституції України про місьцеве самоврядування; Європейською хартією

про самоврядування, змінами в сучасному законодавстві; Розпорядженням Кабінету міністрів України від 1 квітня 2014 року «Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні»; Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015 р. та у остаточній редакції від 01.01.2019 р.; Постанови Кабінету Міністрів України від 08.04.2015 р. «Методика формування спроможних територіальних громад»; Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо добровільного приєднання територіальних громад до об'єднаних територіальних громад» (2017 р.).

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні

знати:

- історію, теорію і методологію місцевого самоврядування;
- систему місцевого самоврядування;
- основні вимоги чинного законодавства України щодо організації роботи органів місцевого самоврядування;
- навчитися користуватись основними управлінськими формами та методами, необхідними для розв'язання завдань місцевого та регіонального рівнів;
- ознайомитись з міжнародним досвідом у галузі місцевого самоврядування.

вміти:

- вирішувати конкретні практичні ситуації, що виникають у сфері місцевого самоврядування, на основі національного та міжнародного законодавства;
- реалізовувати право в обраній сфері діяльності місцевого самоврядування та усвідомлювати відповідальність при здійсненні юридично значущих дій;
- володіти основними категоріями психолого-педагогічних знань та застосовувати їх при виконанні теоретичних і практичних завдань;
- ставити мету, планувати задачі та визначати методи дослідження психологічних категорій (пізнавальні процеси, емоційна сфера, прояви індивідуальності);
- інтерпретувати дані досліджень та визначати напрями корекційної роботи з урахуванням індивідуально-психологічних властивостей особистості.

мати навички:

- роботи з нормативно-правовими актами у сфері місцевого самоврядування, особливості вживання юридичної термінології; оновлену термінологію цивільного, кримінального, кримінально-процесуального законодавства; вимоги до вживання юридичних термінів у текстах правової сфери.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- тлумачення та використання набутих знань у повсякденному та професійному житті;
- формування вмій і навичок використання психодіагностичних методик відповідно до їх призначення, психологічних знань про людину для аналізу конкретних життєвих ситуацій.

У процесі лекційних та практичних занять студенти мають набути такі компетенції:

- знання базових правових понять, які стосуються організації місцевого самоврядування та органів місцевого самоуправління;
- реалізація формування у студентів професійної організаційної компетенції на основі фахової термінології, яка вимагає професійно орієнтованої комунікації, спрямованої на конкретного адресата - фахівця певної професійної спеціалізації з державного управління;
- вміння здійснювати політичний аналіз і прогнозування виборчих процесів;
- володіти засобами переконання.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Законодавство у сфері самоврядування

Тема 1. Мета й завдання курсу. Поняття про правові засади самоврядування в Україні. Виникнення й розвиток правових відносин. Історія становлення та розвитку місцевого самоврядування.

Конституція України про місцеве самоврядування. Поняття і система місцевого самоврядування в Україні. Місцеве самоврядування як форма самоорганізації жителів. Європейська хартія місцевого самоврядування.

Тема 2. Державна політика у сфері місцевого самоврядування. Конституційно-правові засади місцевого самоврядування. Особливості конституційної моделі місцевого самоврядування в Україні.

Тема 3. Місцеве самоврядування як основа конституційного ладу. Вибори в системі місцевого самоврядування. Порядок формування місцевих рад. Формування органів самоорганізації населення.

Змістовий модуль 2 Створення територіальних громад

Тема 4. Територіальна громада - первинний суб'єкт місцевого самоврядування. Органи самоорганізації населення в системі місцевого самоврядування. Комунальна та спільна власність територіальних громад.

Тема 5. Принципи місцевого самоврядування в Україні. Види територіальних громад, порядок їх об'єднання та роз'єднання. Органи та посадові особи місцевого самоврядування. Виконавчі органи місцевих рад. Виконавчі комітети. Відділи, управління та інші органи, що створюються виконавчими радами.

Тема 6. Функції місцевого самоврядування в Україні. Завдання і компетенції місцевого самоврядування та основні повноваження його органів.

Змістовний модуль 1. 4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	заочна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Законодавство у сфері самоврядування						
Тема 1. Поняття про правові засади самоврядування в Україні	26,0	2,0		-	-	24,0
Тема 2. Державна політика у сфері місцевого самоврядування	26,0		2,0	-	-	24,0
Тема 3. Місцеве самоврядування як основа конституційного ладу	24,0		2,0	-	-	22,0
Разом за змістовим модулем 1	76,0	2,0	4,0	-	-	70,0
Змістовий модуль 2. Створення територіальних громад						
Тема 4. Територіальна громада - первинний суб'єкт місцевого самоврядування.	25,0		2,0	-	-	23,0
Тема 5. Принципи місцевого самоврядування в Україні. Види територіальних громад, порядок їх об'єднання та роз'єднання.	16,0	2,0	2,0	-	-	22,0
Тема 6. Функції місцевого самоврядування в Україні	25,0		2,0	-	-	23,0
Разом за змістовим модулем 2	74,0		6,0	-	-	68,0
Усього годин	150,0	2,0	10,0	-	-	138,0

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Державна політика у сфері місцевого самоврядування	2,0
2.	Місцеве самоврядування як основа конституційного ладу	2,0
3.	Територіальна громада - первинний суб'єкт місцевого самоврядування	2,0
4.	Принципи місцевого самоврядування в Україні. Види	2,0

	територіальних громад, порядок їх об'єднання та роз'єднання	
5.	Функції місцевого самоврядування в Україні.	2,0
ВСЬОГО		10,0

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів:

- заочної форми навчання:

30 годин – підготовка до аудиторних занять;

48 годин – підготовка до контрольних заходів;

60 годин - опрацювання окремих тем програми або їх частин, які не викладаються на лекціях. Усього: 138 год.

6.1 Завдання для самостійної роботи

Звіти про самостійну роботу не надаються.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Конституція України про місцеве самоврядування. Поняття і система місцевого самоврядування в Україні. Місцеве самоврядування як форма самоорганізації жителів. Європейська хартія місцевого самоврядування.	10,0
2.	Конституційно-правові засади місцевого самоврядування.	12,0
3.	Особливості конституційної моделі місцевого самоврядування в Україні	12,0
4.	Місцеве самоврядування як основа конституційного ладу.	12,0
5.	Вибори в системі місцевого самоврядування.	12,0
	Порядок формування місцевих рад.	
6.	Формування органів самоорганізації населення.	12,0
	Територіальна громада - первинний суб'єкт місцевого самоврядування.	
7.	Органи самоорганізації населення в системі місцевого самоврядування.	12,0
8.	Комунальна та спільна власність територіальних громад.	12,0
9.	Органи та посадові особи місцевого самоврядування. Виконавчі органи місцевих рад.	12,0
10.	Функції місцевого самоврядування в Україні.	10,0
	Створення ОТГ за місцем проживання, або в Здолбунівському чи Корецькому районах	22,0
ВСЬОГО		138,0

7. Методи навчання

Вивчення дисципліни досягається інформаційним, ілюстративним та проблемним методами навчання.

Лекції супроводжуються демонстрацією схем, таблиць з мультимедійним супроводом. На практичних заняттях розглядаються та розв'язуються задачі, наближені до реальних ситуацій:

- використовується роздатковий матеріал (наочність) для формування у студентів системного мислення, розвитку пам'яті;
- проводиться дискусійне обговорення проблемних питань;
- задаються провокаційні питання.

Навчання супроводжується опрацюванням нормативної, навчальної літератури, а також періодичних видань.

При викладанні навчальної дисципліни для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як: «проблемні» лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, кейс-метод, метод мозкового штурму, метод вільних асоціацій, метод обговорення тематичних зображень, метод "переваги та недоліки", метод "Робота в мережі", ділові ігри.

«Проблемні» лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми лекції обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, який не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздаванням студентам під час лекції друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу і характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, за звичай, як частина заняття-дослідження. На початку проведення міні-лекції за вказаними темами лектор акцентує увагу студентів на необхідності представити викладений лекційний матеріал у так званому структурно-логічному вигляді. На розгляд виносяться питання, які зафіксовані у плані лекцій, але викладаються вони стисло.

Робота в малих групах дає змогу структурувати лекційні або практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування. Після висвітлення проблеми (при використанні «проблемних» лекцій) або стислого викладання матеріалу (при використанні міні-лекцій) студентам пропонується об'єднуватися у групи по 5 – 6 осіб і презентувати наприкінці заняття своє бачення та сприйняття матеріалу.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про

виконання індивідуальних завдань. Однією з позитивних рис презентації та її переваг за умови використання в навчальному процесі є обмін досвідом, який здобули студенти під час роботи в певній малій групі.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників щодо даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки і висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Ділові та рольові ігри – форма активізації студентів, внаслідок якої вони задіяні в процесі інсценізації певної виробничої ситуації в ролі безпосередніх учасників подій.

Обговорення тематичних зображень дає змогу візуально сприймати інформацію, сприяє розвитку асоціативного мислення та кращому засвоєнню матеріалу.

8. Методи контролю

Оцінювання завдань поточного контролю проводиться з розрахунку від 0 до 100 балів.

Основними методами оцінювання є аналіз усних відповідей, виконання практичних задач, тестування, перевірка письмових завдань.

Оцінювання виконаних завдань, у тому числі творчого характеру, здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота						Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль № 1			Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	40	100
10	10	10	10	10	10		

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
90–100	відмінно
82–89	добре
74–81	
64–73	задовільно
60–63	
35–59	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до виконання самостійного вивчення навчальної дисципліни «Організація діяльності територіальних громад» для студентів напряму підготовки спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування» за освітньо-професійною програмою «Міське самоврядування». Заочна форма навчання»/ В.І.Шанюк. - Рівне, 2018. - 36 с. - інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення у вигляді пакету документів;
2. Тексти лекцій (В.І.Шанюк. «Організація діяльності територіальних громад» НУВГП, Рівне, 2018. – 62с.);

11. Рекомендована література

Базова

1. Абетка децентралізації. Об'єднання громад: практичний посібник. Шепетівка: Благодійний фонд Зміцнення громад за фінансового сприяння американського Національного фонду демократії, 2016. 283 с.
2. Баймуратов М. О., Григор'єв В. А. Муніципальна влада: актуальні проблеми становлення і розвитку в Україні: монографія. Одеса: Юридична література, 2003. 248 с.
3. Батанов О. В. Конституційно-правовий статус територіальних громад в Україні: монографія / За заг. ред. В. Ф. Погорілка. Київ: Ін Юре. 2003. 512 с.
4. Біленчук П. Д., Кравченко В. В., Підмогильний М. В. Міське

5. В. П. Окорський, В. М. Сухович, Я. П. Цецик. Організаційно-економічні засади реформування місцевого самоврядування та їх вплив на сталий розвиток об'єднаних територіальних громад (на прикладі Рівненської області): монографія. Рівне: видавець О. Зень, 2018. 364 с.
6. Григорьев В. А. Эволюция местного самоуправления. Отечественная и зарубежная практика: монография. Киев: Истина, 2005. 424 с.
7. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: підручн. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. С. Г. Серьогіної. Харків: Право, 2005. 256 с.
8. Довідник депутата місцевої ради. Київ: Поліграфкнига, 2006. 144 с.
9. Журавський В. С., Серьогін В. О., Яриш Н. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Ін Юре, 2003. 672 с.
10. Іванов Т. В. Організація місцевого самоврядування в Україні: навч. посіб. Київ: Професіонал, 2005. 112 с.
11. Кампо В. М. Місцеве самоврядування в Україні. Київ: Ін Юре, 1997. 36 с.
12. Кампо В. М. Практикум з муніципального права: навч. посіб. 2-ге вид., доп. Київ: Атіка, 2003. 80 с.
13. Кириленко О. П. Місцеві фінанси: навч. посіб. Тернопіль: Астон, 2004. 192 с.
14. Корнієнко М. І. Муніципальне право України. Концептуальні та організаційно-правові системи: навч. посіб. Київ: Алеута, 2005. 144 с.
15. Кравченко В. В., Пітнік М. В. Муніципальне право України: Навч. посіб. Київ: Атіка, 2003. 672 с.
16. Круш П. В., Кожемяченко О. О. Муніципальне управління: навч. посіб. Київ: ЦНЛ, 2006. 168 с.
17. Куйбіда В. С. Організаційно-функціональні принципи і методи діяльності органів місцевого самоврядування: моногр. / За ред. Ю. П. Лебединського. Київ: МАУП, 2003. 568 с.
18. Куколевська Ж. Д. Правові основи місцевого самоврядування: навч. посіб. Київ: Вид-во КНЕУ, 2006. 166 с.
19. Лазор О. Д. Основи місцевого самоврядування. Вітчизняний та зарубіжний досвід: навч. посіб. - 2-ге вид., доп. і переробл. - Київ: Дакор, 2006. 560 с.
20. Муніципальне право зарубіжних країн: навч. посіб.: в 2 ч. / За заг. ред. проф. П. Ф. Мартиненка. Київ: Знання України, 2005–2006. 120 с.
21. Смирнова Т. С. Правове регулювання місцевого самоврядування в Україні: навч. посіб. Київ: Академія, 2001. 262 с.
23. Сунцова О. О. Місцеві фінанси: навч. посіб. - Київ: ЦНЛ, 2005. 560 с.
24. Шургина Е. С. Муниципальное право: учебник. - 2-е изд. Москва: Дело, 2000. 496 с.

28. Батанов О. Питання розробки та прийняття статуту територіальної громади. Юрид. журн. 2004. № 3. С. 38-40.
29. Батанов О. Статут територіальної громади - основний нормативний акт місцевого самоврядування. Право України. 2004. № 7. С. 30-34.
30. Бедний О. І. Організаційні засади служби в органах місцевого самоврядування в Україні: визначення та зміст. Актуальні проблеми держави і права. Одеса: Юрид. літ., 2003. Вип. 21. С. 190-194.
31. Бедний О. І. Проблемні питання юридичної відповідальності службовців органів місцевого самоврядування. Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. пр. Одеса: Юрид. літ., 2003. - Вип. 19. - С. 284-289.
32. Безсмертний Р. Змінити законодавство відповідно до Європейської хартії місцевого самоврядування. Віче. 2005. № 5. С. 26-28.
33. Случик Т., Солонтай О, Омельчук О. 11 чесних способів вплинути на місцевий бюджет. Київ: Український незалежний центр політичних досліджень, 2018. 43с.
34. Що має знати депутат місцевої ради: книга 2. Київ :Інститут політичної освіти, 2010. 116 с.
35. Беркович Е. Местное самоуправление: предмет надзора. Законность. 2004. № 11. С. 9-10.
36. Бичек В. Співвідношення функцій державного управління та місцевого самоврядування в управлінні територіями в Україні: Зб. наук. пр. Укр. Акад. держ. управління при Президентові України. 2000. Вип. 2. - Ч. III. С. 9-14.
37. Бондаревський П., Тимків С. Дослідження ефективності Закону України "Про органи самоорганізації населення". Соц. політика і соц. робота. 2005. № 1. С. 65-79.
38. Борденюк В. Децентралізація державної влади і місцеве самоврядування: поняття, суть та форми (види). Право України. 2005. № 1. С. 21-25.
39. Борденюк В. Діалектика співвідношення самоврядування, місцевого самоврядування та державного управління. Право України. 2002. № 12. С. 118-122.
40. Борденюк В. Концептуальні основи співвідношення функцій місцевого самоврядування та його органів з функціями держави. Право України. 2003. № 11. С. 17-23.
41. Борденюк В. Місцеве самоврядування в механізмі держави: конституційно-правовий аспект. Право України. 2003. № 4. С. 12-17.
42. Боса Н. Місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування: взаємодія і протиріччя: Зб. наук. пр. Укр. Акад. держ. управління при Президентові України. Київ: Вид-во УАДУ, 2000. Вип. 2. Ч. II. С. 29-36.
43. Буряк В. Порівняльний аналіз правового статусу органів місцевого самоврядування в Україні та Італії. Підприємництво, господарство і право. 2004. № 7. С. 112-115.

44. Гнилорибов В. Держава і місцеве самоврядування: проблема взаємин. Віче. 2004. № 5. С. 40-43.
45. Гончарук О. Органи самоорганізації населення не організуються самі. Віче. 2004. № 7. С. 32-35.
46. Девемі Ж. Місьцеве управління у Франції: Зб. наук. пр. Укр. Акад. держ. управління при Президентові України. Київ: Вид-во УАДУ, 2000. Вип. 2. Ч. II. С. 77-82.
47. Державне управління, державна служба і місцеве самоврядування: моногр. / За заг. ред. проф. О. Ю. Оболенського. Хмельницький: Поділля, 1999. 570 с.
48. Доля І. Форми безпосередньої участі громадян у місцевому самоврядуванні. Людина і політика. 2004. № 5. С. 107-114.
49. Кравчук О. Визначення правової природи повноважень органів місцевого самоврядування. Юрид. Україна. 2006. № 1. С. 23-28.
50. Куйбіда В. С. Муніципальне управління: аспект інформатизації. Київ: Знання, 2004. 358 с.
51. Куйбіда В. С. Організаційно-функціональні принципи і методи діяльності органів місцевого самоврядування: моногр. / За ред. Ю. П. Лебединського. Київ: МАУП, 2003. 568 с.
52. Малиновський В. Співвідношення понять “місьцеве самоврядування” і “муніципальна влада”. Зб. наук. пр. Нац. акад. держ. управління при Президентові України. Київ: Вид-во УАДУ, 2006. Вип. 1. С. 224-232.
53. Муниципальное право Российской Федерации: Хрестоматия / Сост. Е. В. Белоусова. Москва: Юристъ, 1999. 544 с.
54. Муніципальне право України: підручник / В. Ф. Погорілко, О. Ф. Фрицький, М. О. Баймуратов та ін.. За ред. В. Ф. Погорілка, О. Ф. Фрицького. Київ: Юрінком Інтер, 2001. 352 с.
55. Петренко Ю. В., Рожко О. Д. Місьцеві фінанси: опорний конспект лекцій. Київ: Кондор, 2004. 282 с.
56. Президент України та державна регіональна і муніципальна політика: Зб. матер. та док. / Упор.: О. Іщенко, В. Кампо, М. Пухтинський, В. Тихонов; За заг. ред. О. Дьоміна. Київ: Логос, 2002. 236 с.
57. Прієшкіна О. В. Місьцеве самоврядування в Україні: правове регулювання безпосередньої демократії: навч. посіб. Київ: Кондор, 2004. 336 с.
58. Свирсшій Б. М. Государственное строительство и местное самоуправление в Украине: учеб. пособие. Харьков: Эспада, 2001. 486 с.
59. Нинюк І. Порівняльна характеристика правових основ місцевого самоврядування в Польщі та в Україні: Зб. наук. пр. Укр. Акад. держ. управління при Президентові України. Київ: Вид-во УАДУ, 2000. Вип. 2. Ч. II. С. 171-175.
60. Нікітова М. Питання державної служби та служби в органах місцевого самоврядування. Праця і зарплата. 2004. № 45. С. 12.
61. Озерська А. В. Правові аспекти функціонування органів самоорганізації

62. Олуйко В. Шляхи удосконалення системи місцевого самоврядування. Юрид. вісн. України. 2006. № 32. С. 1-5.
63. Пашков О. Співвідношення органів місцевого управління й органів місцевого самоврядування. Підприємництво, господарство і право. 2006. № 3. С. 47-49.
64. Покрова Л. Форми взаємодії органів виконавчої влади з органами місцевого самоврядування на обласному рівні в Україні: зміст та реалізація. Вісн. Нац. Акад. держ. управління при Президентові України. 2004. № 3. С. 140-146.
65. Проблеми реалізації Конституції України: теорія і практика: моногр. Київ: А.С.К., 2003. 652 с.
66. Семиніна Т. Робота в громаді: практика й політика. Київ: Академія, 2004. 180 с.
67. Семкова М. Історія місцевого самоврядування в українській державі. Економіст. 2004. № 11. С. 45-47.
68. Скакун О. Ф. Теорія держави і права: підручник: Харків: Консул, 2011. 656 с.
69. Тертичка В. В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні. Київ: Основи, 2002. 750 с.
70. Тодика О. Правова політика держави щодо органів місцевого самоврядування в аспекті реалізації народовладдя. Правничий часопис Донецьк. ун-ту. 2014. № 1. С. 8-15.
71. Янюк Н., Бориславська О. Правове регулювання взаємодії місцевого самоврядування і місцевих державних адміністрацій: проблема делегування повноважень. Право України. 2016. № 6. С. 19-24.

Допоміжна

1. Конституція України, прийнята 28 червня 1996 р.
2. Коментар до Конституції України. 2-ге вид., випр. і допов. Київ, 1998.
3. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні». Відомості Верховної Ради України. 1997. № 1-2. Ст. 95.
4. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»: Наук.-практ. коментар. Київ, 1999.
5. Закон України «Про ратифікацію Європейської Хартії місцевого самоврядування». Відомості Верховної Ради України. 1997. № 38. Ст. 249.
6. Закон України «Про столицю України – місто-герой Київ». Відомості Верховної Ради України. 1999. № 11. Ст. 79.
7. Закон України «Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим» від 23 груд. 1998 р.

8. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» Відомості Верховної Ради України. Київ, 1999. № 20–21. Ст. 190.
9. Закон України «Про вибори депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів». Відомості Верховної Ради України. 1998. № 3–4. Ст. 15 (зі змін. і допов.).
10. Закон України «Про Всеукраїнський та місцеві референдуми». Відомості Верховної Ради України. 1991. № 33. Ст. 443.
11. Закон України «Про статус депутатів місцевих рад». Відомості Верховної Ради України. 2002. № 41. Ст. 16.
12. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування». Відомості Верховної Ради України. 2001. № 33. Ст. 175.
13. Закон України «Про органи самоорганізації населення» // Відомості Верховної Ради України. 2001.
14. Концепція адміністративної реформи в Україні: Затв. Указом Президента України від 22 лип. 1998 р. № 810/98.
15. Концепція регіональної політики: Затв. Указом Президента України від 25 трав. 2001 р. № 341/2001.
16. Програма державної підтримки розвитку місцевого самоврядування в Україні: Затв. Указом Президента України від 30 серп. 2001 р. № 749/2001.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Абетка децентралізації. Об'єднання громад. Практичний посібник.- Шепетівка: Благодійний фонд «Зміцнення громад» за фінансового сприяння американського «Національного фонду демократії», 2016. 283с. http://ipro.org.ua/category/projects/projects_main/local_government (дата звернення 13.02.2019).
2. Концепції «користі та задоволення» в рамках дослідження масової комунікації: https://www.youtube.com/watch?v=DK25ii_DpE. [Т.6], (дата звернення 13.02.2019).
3. Медіа як транслятор стереотипів суспільства: <https://www.youtube.com/watch?v=7ubBzS84rj8/>. [Т.7], (дата звернення 13.02.2019).
4. Моделі досліджень ефектів масової комунікації: <https://www.youtube.com/watch?v=qPFjVYIRh7s>. [Т.2], (дата звернення 13.02.2019).
5. Моделі досліджень ефектів масової комунікації: <https://www.youtube.com/watch?v=qPFjVYIRh7s>. [Т.2], (дата звернення 13.02.2019).
6. Мультимедійна презентація на тему: «Теорія спіралі мовчання»: https://www.youtube.com/results?search_query=Ntjhsz-vfcjdb%5B-rjveysrfwsq. [Т.3], (дата звернення 13.02.2019).

4. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/> (дата звернення 25.06.2018).
5. Наукова бібліотека Східноукраїнського національного університету імені Даля. URL: <http://www.library.snu.edu.ua>, (дата звернення 25.06.2018).
6. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, пл. Короленка, 6). URL: <http://libr.rv.ua/> (дата звернення, 25.06.2018).
7. Рівненська централізована бібліотечна система (Київська, 44, Рівне URL: <https://www.facebook.com/cbs.rivne/>, (дата звернення 25.06.2018).
- 8.12. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75). URL: http://nuwm.edu.ua/MySql/page_lib.php, (дата звернення 25.06.2018).
9. Про стимулювання розвитку регіонів: Закон України №2850-IV від 8 вересня 2005року. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2866-14> (дата звернення 25.06.2018).
- 10.Слущик Т., Солонтей О, Омельчук О. 11 чесних способів вплинути на місцевий бюджет. Київ: Український незалежний центр політичних досліджень, 2018. – 43с. /http://ipo.org.ua/category/projects/projects_main/local_government/(дата звернення 25.06.2018).
- 11.Цифровий репозиторій ХНУМГ ім. О. М. Бекетова. URL: <http://eprints.kname.edu.ua/> (дата звернення 25.06.2018). 12.Цифровий репозиторій Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. URL: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/568>. (дата звернення 16.09.2018).

Національний університет
навколишнього середовища
та природокористування